

РІШЕННЯ
спеціалізованої вченої ради ДФ 76.051.053
про присудження ступеня доктора філософії

Спеціалізована вчена рада ДФ 76.051.053 Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, Міністерства освіти і науки України, м. Чернівці прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 05 Соціальні і поведінкові науки на підставі прилюдного захисту дисертації «Організаційний механізм управління відходами аграрного сектору в умовах еколого-економічного зростання» за спеціальністю 051 Економіка "12" лютого 2025 року.

Євчук Христина-Ірина Василівна 1997 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2018 році Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича за спеціальністю «Міжнародні економічні відносини».

15 вересня 2019 р. вступила на вечірню форму навчання до аспірантури у Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. За період навчання підготувала дисертацію на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 Економіка та виконала освітньо-наукову програму.

На сьогодні є аспіранткою кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Дисертацію виконано у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича, Міністерства освіти і науки України, м. Чернівці.

Науковий керівник Білоскурський Руслан Романович, доктор економічних наук, професор, ректор Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Здобувачка має 13 наукових публікацій за темою дисертації, з них 7 статей у наукових фахових виданнях України, 4 друковані праці апробаційного характеру, а також 2 публікації, які додатково відображають наукові результати дисертації:

1. Євчук Х.-І. Концептуальні засади механізму реформування управління відходами сільського господарства. *Актуальні проблеми економіки*. 2024. № 3. С. 96-106.
2. Євчук Х.-І. В. Управління переробкою сільськогосподарського сміття в парадигмі сталого розвитку. *Науковий вісник Чернівецького університету: Економіка*. 2021. Вип. 834. С. 28-34.
3. Yechuk K.-I. Strategy, approaches and scheme of agricultural waste management in circular agriculture economy. *Вісник Одеського національного університету. Економіка*. 2021. Vol. 26. Is. 4(89). P. 20-25. DOI: 10.32782/2304-0920/4-89-3
4. Biloskurskyi R., Yechuk K.-I. Strategie analysis of agricultural waste management mechanisms. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2021. № 6 (86). P. 14-19. (Особистий внесок автора: охарактеризовано

механізми поводження з відходами сільського господарства в контексті стратегічного аналізу).

5. Yechuk K.-I. Innovation as a foundation of smart city economy in terms of waste management. Причорноморські економічні студії. 2020. Вип. 56. С. 94- 100. DOI: 10.32843/bses.
6. Євчук Х.-І. В. Управління відходами виробництва продукції сільського господарства як об'єкт економічної науки. Проблеми системного підходу в економіці. 2019. Вип. 6(74). С. 29-33. DOI: 10.32782/2520-2200/2019-6-51
7. Євчук Х.-І. В. Європейський досвід забезпечення управління відходами виробництва продукції сільського господарства. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2019. Вип. 1 Ч. 1. С. 124-129. DOI: 10.32782/2413-9971/2019-28-21

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради:

- Лопатинський Юрій Михайлович, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри бізнесу та управління персоналом Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

- Мединська Наталія Василівна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри земельного кадастру Національного університету біоресурсів та природокористування України.

- Краус Наталія Миколаївна, доктор економічних наук, професор, провідний науковий співробітник Науково-дослідної частини Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького.

- Верстюк Андрій Васильович, доктор економічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної роботи та цифрової трансформації Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

- Кифяк Вікторія Іванівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри бізнесу та управління персоналом Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Мединська Наталія Василівна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри земельного кадастру Національного університету біоресурсів та природокористування України. Висловлені такі зауваження:

1. У першому розділі дисертації «Теоретико-методологічні та інституціональні основи дослідження системи управління відходами аграрного сектору» необхідно було більшою мірою використати науковий доробок українських вчених попередніх століть у напрямі теоретичного обґрунтування еколого-економічних проблем, сільськогосподарських циклів тощо.
2. Рекомендації дисертаційної роботи щодо формування організаційно-економічного механізму управління відходами виробництва продукції сільського господарства орієнтовані переважно на державну політику. Важливо було б деталізувати пропозиції для бізнесу, локальних громад та інших стейкхолдерів.
3. Недостатньо розглядається вплив змін клімату на управління відходами аграрного сектору та можливість адаптації механізмів (нормативно

правових, адміністративних, регулятивних, фінансових, економічних) до таких викликів.

4. Посиленню роботи сприяло б приділення уваги реалізації інвестиційно-інноваційних проектів в Україні з метою досягнення низки завдань щодо прогресивного розвитку інвестицій у сферу сортування та переробки сміття, інвестування у виробництво органічних добрив із сільськогосподарських відходів тощо. Йдеться, зокрема, за такі проекти як «Safe, Sustainable, and Swift Reconstruction of Ukraine» (S3).

Краус Наталія Миколаївна, доктор економічних наук, професор, провідний науковий співробітник Науково-дослідної частини Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Висловлені такі зауваження:

1. Обмеження емпіричної бази. У дисертаційній роботі, при дослідженні функціональної значимості аграрного сектору та однієї з головних галузей вивчення галузевої структури національної економіки – сільського господарства, використано значний масив статистичних даних, однак більшість аналізів стосується національного рівня. Включення детального регіонального аналізу (з розподілом за областями) могло б забезпечити глибше розуміння впливу локальних умов на управління відходами.
2. Деталізація інституційного аспекту. Обґрунтовуючи загальні тенденції концептуальної основи забезпечення ефективності управління відходами виробництва продукції сільського господарства, яку формують інституціональне середовище та механізми інституційного забезпечення з боку влади, бракує конкретизації ролі неурядових організацій та асоціацій аграрного сектору, які також можуть впливати на формування політики управління відходами.
3. Інтеграція цифрових технологій. У роботі, розглядаючи парадигму ефективності управління сільськогосподарськими відходами, лише згадується про сучасні технології управління відходами, зокрема, необхідності цифровізації. Натомість, додаткова увага до цифрових рішень, таких як big data або блокчейн для відстеження потоків відходів, могла б підвищити ефективне забезпечення управління відходами сільського господарства, досягнутих на інноваційних засадах.
4. Етап відновлення та повоєнної відбудови. В цілому погоджуємося з висловленою думкою авторки, що серед стратегічних пріоритетів національного розвитку повинно стати перехід України до принципів циркулярної економіки, синхронізації та трансформації підходів до управління відходами та перехід до економіки сталого розвитку. Проте, необхідно також врахувати етап відновлення та повоєнної відбудови (можливо з відповідними розрахунками). Отож, запропонована Концепція стратегічних пріоритетів державної політики управління відходами сільськогосподарської діяльності потребує додаткових аргументів, обґрунтування згадана вище авторська наукова позиція.
5. Огляд міжнародного досвіду. Питання зарубіжного досвіду управління відходами аграрного сектору (Японія, Німеччина, Китай), мало б

цілісніше сприйняття при висвітленні досвіду й інших країн, які здійснили трансформаційний економічний перехід (наприклад, Країнам Балтії, Східної та Центральної Європи). Порівняння з їхнім досвідом могло б додати практичної значущості.

Верстяк Андрій Васильович, доктор економічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної роботи та цифрової трансформації Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Висловлені такі зауваження:

1. У розділі, присвяченому аналізу міжнародного досвіду, доцільно було б більш детально висвітлити практики країн, які мають схожі соціально-економічні умови з Україною, наприклад, Польщі чи Румунії. Це дозволило б краще адаптувати запропоновані результати до українського контексту.
2. У підрозділі щодо впровадження податку на відходи корисно було б запропонувати детальніший механізм його адміністрування, включаючи розрахунки можливих економічних наслідків.
3. У роботі згадуються інформаційно-просвітницькі заходи, але їхній вплив на поведінку населення та бізнесу розкрито недостатньо. Було б доцільно представити конкретні приклади успішних кампаній у цій сфері, зокрема, у країнах ЄС.
4. Дисертантка розглядає вплив цифровізації на управління відходами, проте інтеграція сучасних технологій, таких як штучний інтелект, могла б бути розкрита більш глибоко, з акцентом на їх практичне застосування.

Кифяк Вікторія Іванівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри бізнесу та управління персоналом Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Висловлені такі зауваження:

1. У пункті 2.1 дослідження дискусійним залишається питання, чи можливо уникнути негативних наслідків (економічних, соціальних) для дрібних фермерських господарств, якщо новітні екологічні технології потребують значних інвестицій і змін у структурі виробництва?
2. У пункті 3.1 доцільно розкрити інституційні передумови та імплементації досвіду різних країн механізму управління відходами в Україні.
3. У роботі доцільно чітко окреслити співвідношення між аграрним сектором та сільським господарством, наголошуючи на їхніх взаємозв'язках та відмінностях у механізмі управління відходами.

На дисертацію та анотацію Христини-Ірини Василівни Євчук до економічного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича надійшло три звернення. Всі вони позитивні, але містять окремі побажання та зауваження:

Диха Марія Василівна – доктор економічних наук, професор кафедри економіки, аналітики, моделювання та інформаційних технологій в бізнесі Хмельницького національного університету. Робота оцінена позитивно. Висловлене таке зауваження: Авторка не достатньо конкретизує, як саме

запропоновані фінансово-економічні механізми можуть бути інтегровані у чинну систему державного управління, зокрема в умовах воєнного часу та повоєнного відновлення.

Ткаченко Микола Адамович – кандидат економічних наук, старший дослідник, завідувач відділу економіки Національного наукового центру «Інститут землеробства національної академії аграрних наук України»: автору варто було б більш детально проаналізувати реалізацію ініціатив «зеленої» економіки, «зеленого» зростання та Європейського «зеленого» курсу у контексті євроінтеграційних процесів.

Гавадзин Наталія Олегівна – професор кафедри управління та адміністрування, кандидат економічних наук, доцент ЗВО «Університет Короля Данила»: У рекомендаціях акцент зроблено переважно на державній політиці, тоді як деталізація ролі бізнесу, зокрема агрохолдингів, могла б підвищити прикладну цінність роботи. Було б корисно додати розрахунки довгострокових економічних та екологічних вигод в контексті післявоєнного відновлення України.

Результати голосування:

Взяли участь у голосуванні – 5 членів ради,

"За" 5 членів ради,

"Проти" 0 членів ради,

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада ДФ 76.051.053 присуджує Євчук Христині-Ірина Василівні ступінь доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 Економіка.

Голова спеціалізованої вченої ради

ДФ 76.051.053

доктор економічних наук, професор,

завідувач кафедри бізнесу

та управління персоналом

Чернівецького національного університету

імені Юрія Федьковича

Юрій ЛОПАТИНСЬКИЙ